

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

29.12.2016 № 161 - рк/к

м. Харків

КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ»
61013, м. Харків,
вул. Шевченка, 2

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

За результатами розгляду заяви від 29.01.2015 (вх. № 292/С-6) фізичної особи [REDACTED], що мешкає за адресою [REDACTED], на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань від 02.07.2015 № 270 щодо наявності в діях КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринках централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 17.02.2015 № 27-рп/к про початок розгляду справи № 1/02-27-15 (надалі – Справа).

Дії КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» полягають у зобов'язанні споживача розробити проект установки приладу обліку холодної води та узгодити з КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ».

Враховуючи, що рішення у Справі може суттєво зачепити на права та інтереси споживачів, до участі у Справі залучені також фізичні особи: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], вул. [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED], що мешкає за адресою: [REDACTED] (надалі – Заявники).

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок та зареєстроване 18.05.1995 (номер запису: 1 480 120 0000 010649, місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 2, м. Харків, Харківська обл., 61013). Основними видами діяльності КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» за КВЕД, зокрема, є:

- 36.00 Забір, очищення та постачання води;

- 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод.

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.

Абзацом дев'ятнадцятим статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

Послугами з централізованого водопостачання користуються споживачі (фізичні та юридичні особи), які мешкають та/або розташовані в межах м. Харкова.

В розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» послуга з централізованого водопостачання є товаром.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринок централізованого водопостачання перебуває у стані природної монополії.

Враховуючи, що послуги з централізованого водопостачання розглядаються як товар, який не має замінників, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання.

Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 16.05.2012 № 286 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 23.12.1998 № 1407 «Про визначення виконавців послуг в житловому фонді міста» виконавцем послуг з централізованого водопостачання визначено КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ».

Враховуючи зазначене, територіальними межами ринку є територія міста Харкова, на якій розташовані мережі водопостачання, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ».

Внаслідок технологічних особливостей централізованого водопостачання, а також враховуючи, що цей ринок перебуває у стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

Враховуючи вищенаведене, КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку централізованого водопостачання в межах території міста Харкова, на якій розташовані мережі водопостачання, що перебувають у його власності та/або користуванні.

Абзацом двадцятим статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення комунальних та інших стічних вод за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, трубопроводів, пов'язаних єдиним технологічним процесом.

Послугою з централізованого водовідведення користуються споживачі (фізичні та юридичні особи), які мешкають та/або розташовані в межах м. Харкова.

В розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» послуги з централізованого водовідведення є товаром.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринок централізованого водовідведення перебуває у стані природної монополії.

Враховуючи, що послуги з централізованого водовідведення розглядаються як товар, який не має замінників, товарними межами ринку є послуги з централізованого водовідведення.

Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 16.05.2012 № 286 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 23.12.1998 № 1407 «Про визначення виконавців послуг в житловому фонді міста» виконавцем послуг з централізованого водовідведення визначено КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ».

Враховуючи зазначене, територіальними межами ринку є територія м. Харкова, на якій розташовані мережі водовідведення, що перебувають у його власності та/або користуванні.

Внаслідок технологічних особливостей централізованого водовідведення, а також враховуючи, що цей ринок перебуває у стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

Враховуючи вищенаведене, КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку централізованого водовідведення в межах території м. Харкова, на якій розташовані його мережі водовідведення, що перебувають у його власності та/або користуванні.

В ході розгляду Справи встановлено, що до [REDACTED] та Заявників, КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» листами від 23.12.2014 № П-3570/1-14.21-05; від 06.08.2015 № Н-3259/1-152105; від 23.07.2015 № Т-3010/1-1521-05; від 07.12.2015 № С-6056/1-1521-05 з посиланням на пункт 30 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, із змінами (надалі – Правила), для прийняття на абонентський облік приладу обліку холодної води зазначило про необхідність розробити проект установки засобу обліку води в спеціалізованій організації, яка має відповідну ліцензію або сертифікат, та узгодити його в КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ».

Втім, зазначеним пунктом 30 Правил не передбачено вимог розробити проект установки приладу обліку холодної води та узгодження його в КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ».

Відповідно до пункту 30 Правил, споживач зобов'язаний:

1. Оплачувати послуги в установлені договором строки;
2. Забезпечувати доступ до мережі, арматури, квартирних засобів обліку, розподільчих систем представника виконавця за наявності в нього відповідного посвідчення:
  - для ліквідації аварій – цілодобово;
  - для встановлення і заміни санітарно-технічного та інженерного обладнання, проведення технічного і профілактичного огляду, зняття контрольних показників квартирних засобів обліку – згідно з умовами договору;
3. Дотримуватися вимог нормативно-правових актів у сфері житлово-комунальних послуг;
4. Забезпечувати цілісність квартирних засобів обліку та не втручатися в їх роботу;
5. У разі несвоєчасного внесення плати за послуги сплачувати пеню у встановлених законом та договором розмір;
6. Виконувати інші обов'язки відповідно до законодавства.

Отже, Правилами не передбачено обов'язку споживача отримувати проект установки приладу обліку холодної води та узгоджувати проекти на встановлення квартирних засобів обліку води з суб'єктами господарювання, які надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Листами від 23.12.2014 № П-3570/1-14.21-05; від 06.08.2015 № Н-3259/1-152105; від 23.07.2015 № Т-3010/1-1521-05; від [REDACTED] № С-6056/1-1521-05, КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» відмовило [REDACTED] та Заявникам у постановці на абонентський облік квартирний прилад обліку холодної води, аргументуючи, зокрема:

- «відповідно до пункту 5.25 Державні будівельні норми України (надалі – ДБН) «Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і громадських будинків», пункту 5.19 ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення» проектування вузлів обліку споживання води для висотних будинків є обов'язковим. Квартирний водомірний вузол має проектуватися із запірною арматурою, що допускає демонтаж засобів обліку води і очищення фільтра без відключення стояка» (мова оригіналу).

Втім, аналізом зазначених норм встановлено, що:

- відповідно до пункту 1.1. ДБН «Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і громадських будинків» «ці норми розроблені в розвиток ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення.» і ДБН В.2.2.-9 «Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення» та інших чинних нормативних документів у будівництві і поширюються на проектування нових висотних житлових та громадських будівель» (мова оригіналу);

- згідно ДБН В.2.2-15 -2005 «Житлові будинки. Основні положення.» «ці норми поширюються на проектування нових і реконструкцію житлових будинків з позначкою рівня підлоги верхнього поверху до 73,5 м (як правило, до 25 поверхів включно при висоті поверху 2,8 м): одноквартирні та багатоквартирні, у тому числі спеціалізовані квартирні житлові будинки для осіб похилого віку і сімей з інвалідами та гуртожитки...Вимоги цих норм є обов'язковими для юридичних та фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності на території України незалежно від форм власності та відомчої належності.....» (мова оригіналу).

Будинки, в яких мешкають Заявники не є новими та/або реконструйованими житловим будинком з позначкою рівня підлоги верхнього поверху до 73,5 м. Крім того, Заявники не є юридичними та/або фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності.

Таким чином, зобов'язання КП «ХАРКІВВОДОКАЛ» щодо розробки проекту установки приладу обліку холодної води, не відповідає вимогам чинного законодавства.

КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» є для споживачів єдиним надавачем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, стосунків з яким неможливо уникнути. У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку, і, як наслідок, відсутності у споживачів КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» альтернативи щодо придбання послуг у інших ніж у КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ», вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних для споживача наслідків.

Такі дії КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринках послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, оскільки у цьому випадку жоден з учасників цього ринку не зміг би одноособово вчиняти необґрунтовані дії та не зазнавати при цьому збитків внаслідок суттєвого зменшення попиту на свої послуги.

Отже, дії КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ», які полягають у зобов'язанні споживача розробити проект установки приладу обліку холодної води та узгодження його в КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживача, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринках централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» (ідентифікаційний код – 03361715) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Вжити заходи для усунення наслідків дій, які полягають у зобов'язанні споживачів розробити проект установки приладу обліку холодної води та узгодити його в КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ», та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживача, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринках централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також усунення причин виникнення цього порушення та умов, що йому сприяють.

Про виконання рекомендацій шляхом доведення до відома споживачів порядку взяття на облік приладів обліку холодної води, повідомити територіальне відділення із наданням копій підтверджуючих документів в 10-ти денний строк з дня отримання цих рекомендацій.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

Головуюча колегії

Н.О. Трегубець